

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Sermo. vii. p[ro] Sexagesima.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

Domínica in Sexagesima

cunía creſcit. Notat aut̄ deus q̄ multa in
de ſequunt̄ furta rapine fraudes &c. **U**ir
gilius in en. Quid nō mortali pectore ma
gis auri ſacra fames. q. d. ad oia mala. **S**
v̄atrix aniaz avaricia. De ſcdo. vi. de ti
more. **G**reg. xv. morat̄. Mens avari q̄ p
us ex abundantia requie q̄ſerat: poſtea ad
cuſtodia graui⁹ laborat. **B**oeci⁹. **S**pela
ra opū mortaliū btitudo: quā cū adeptus
fueris ſecur⁹ eē deſiſtis. **E**x q̄ **I**uvena. dr.
Lantabit vacuus. corā latrone viator.

Tertio ſc̄ de dolore in relinq̄ndo. **G**reg.
Nunq̄ ſine dolore p̄diſ qd̄ cū amore poſſi
deſ. velit aut̄ nolit auar⁹ oia relinq̄t. **D**or
mierit̄ ſomnū ſuū et nihil in. o. vi. diuitia
rū in manib⁹ ſuis. et iob. xxvij. **D**iuces cum
dormierit̄ nihil ſecuz auferet: apiet os ſuū
& nihil inueniet. **S**cdo diuitie pungūt
in iudicio. **E**t hec punctura acior̄ ē mltro
p̄cedēti. qz̄ testimoniū dānatiōis faciūt ⁊
auaros q̄ eis abuſi ſunt. **I**ac. v. **A**gite di
uites plorate vlulātes in miſerijs v̄is q̄
adueniet̄ vob̄ &c. **D**iuitie v̄e putrefacte
ſunt. & veſtimenta v̄ra a tinea⁹ come. ſunt
z̄c. **S**equit̄. **T**heſauriſaſt̄ vob̄ in die no
iſſimo. et **E**ccl̄. v. **E**ſt alia iſſimitas peſſi
ma quā vidi ſub ſole: diuitie congregate i
malū dñi ſui. **T**ertio pungūt i inferno.
Un̄ dammati dicit̄ in inferno illud **S**ap. v
Quid nobis p̄fuit ſupbia aut diuitiaz ia
ctāria z̄c. **T**ā anxie ſūt ille puncture q̄ vel
lent dānati nō eſſe. **A**po. it. **D**eſiderabūt
mori & fugiet̄ mors ab eis. **E**xēplū de
diuite epulone: q̄ntū pungit̄ i inferno q̄ gut
tā aq̄ petijt̄ nec valuit̄ impetrare. **L**u. xv j
Quā igit̄ ſunt fallaces hui⁹ ſeculi diuitie.
Greg. **F**allaces diuitias dñs appellat. fal
lāces em̄ ſunt q̄ diu nobiſcū p̄manere non
poſſunt. **F**allaces ſunt q̄ ment̄ n̄e inopia
nō tollūt. **S**ole aut̄ diuitie vere ſūt q̄ nos
virtutib⁹ diuites faciūt. **S**i q̄ diuites eſſe
cupit̄ veras diuitias amate.

Tertius art. **A**udiſt̄ z̄c. **L**auete q̄ ne
int̄ ſpinas ponat̄ ſpūalia ſemi a verbi
dei ſz̄ debite cuſtodiat̄. **D**icit̄ em̄ **l**ex. **L**u
ſtos q̄ mercedē accipit̄ p̄ cuſtodia alicuius
rei: tenet̄ de dolo lato & leui culpa. ff. locati
& p̄ducti. l. q̄ mercedē i gloſa q̄dā. xxvij. q.
iiij. tres p̄ſonas **N**otate ſi vobis mitteret̄
rex ſemia p̄cioſa vt̄ in terra bñ culta ſemi
narer̄ tali pacto: q̄ totuz̄ habebit̄ fructū

z̄ cum h̄ maxia ſtipēdia. **N**onne lib̄t̄i aīo.
ſi aut̄ inter ſpinas q̄s poſuerit̄: re⁹ eēt mor
tis z̄c. **E**xpone notādo q̄ cupiditas diui
tiaz ſunt ſpine aſperrime vt̄ dictū ē. **G**reg.
q̄s mib⁹ iynq̄s crederet̄ ſi ſpinas diuitias i
terprari voluiſſem: maxie cū ille pungant̄
iſte p̄o delectat̄. **E**t tñ ſpine ſunt: qz̄ cogi
tationū ſuar̄ punctiōib⁹ mentē lacerant
& eā ad pct̄m̄ v̄ſq̄ p̄trahunt̄ q̄ſi in ſictio vul
nere cruentat̄.

Sermo. vij. p̄ Sexagesima.

Qui habet au
Res z̄c. **U**ir⁹ i iſſimitate p̄ficiſ.
ij. **C**o. x. **A**udiāt q̄ ſunt i tribula
tione: qm̄ p̄tus in iſſir. p̄f. **E**t h̄ tripl̄: p̄ſe
ctio eēt. **I**nterne gr̄e **E**terne euidentie: &
eterne p̄ſidentie ſiue gl̄ie. **D**e p̄ma **I**ac. j.
Omne gaudiū exiſtimate fr̄es cū in vari
as tē. inci. z̄c. v̄ſq̄ ibi. vt̄ ſitis p̄fecti: in nul
lo deſiciēt̄es. **D**e ſcdo **T**ob. ij. **I**ncitāta
p̄miſit̄ de⁹ euenire illi vt̄ poſter⁹ daret̄ exē
plū patientie. **D**e tertia. j. **P**et. j. **I**n deo
exultabit̄: modicū niſiſi oportet̄ p̄ſtari
Qui habet z̄c.

Primus ar. **A**n ſacra doctrina ſit ſpe
culatina vel practica. **N**ō ſit practi
ca: ſm̄ cōmentatorē in librū ſniar̄: habit⁹
practi⁹ in reb⁹ eſt opabilib⁹ a nobis. **S**pe
culatina (de quib⁹ eſt ſacra ſcriptura) nō ſit
opabilia a nobis. igit̄. **C**ontra. **S**acra do
ctrina ē gr̄a opis. **R**n̄. ſm̄ **S**co. et **F**ran. d
may. in plo. ſup̄ ſnias. **D**icit̄ **F**ran. q̄ ſpe
culatio eſt opatio intellectiua q̄ nō ordina
tur ad aliā operationem v̄lteri⁹ regulan
dum. **U**bi notanter dicit̄. regulandum qz̄
ſpeculatio bñ ordinat̄ ad finem v̄ltimuz̄.
Praxiſ eſt autē opatio hūana regulata a
rōne recta. **P**raxiſ q̄ppe apud nos: eſt ope
ratio hois vt̄ hō eſt. **E**x q̄ ſeq̄t̄ q̄ act⁹ eli
cit⁹ voluntatis: eſt p̄mo praxiſ. qz̄ act⁹ im
perat̄ nunq̄ regulat̄ a rōne niſi p̄ actū eli
citū. qz̄ meſura meritoz̄ p̄ctoz̄ nō penſa
tur ſm̄ q̄ntitate actū extraneoꝝ ſz̄ intrā
neoꝝ ſm̄ ult̄. j. **R**eg. xvj. **N**ō videt̄ ea q̄
parent. de⁹ aut̄ intuet̄ cor. **D**icēdū q̄ ſa
cra doctrina ē practica. **I**lla em̄ doctrina
eſt practica q̄ p̄or̄ ē praxi & ei⁹ regl̄a. h̄mōi
eſt ſacra doctrina. qz̄ regulat̄ actū voluntat̄
n̄e circa diuina: q̄b⁹ audit̄ deo nō eſſe. v̄ſq̄

ad fruendū. Cū autē dicitur quod sempiterna
non sunt operabilia a nobis. Rursum quod cū dele-
ctatio sit operatio: ergo delectabile est operabile:
pro locū a coniugatis: et sic sempiterna sunt a
nobis operabilia: Hec Scotus et Franciscus. Pro-
fun. Vera sapia est quae docet recte agere. Ju-
venalis. Prima docens rectū sapia. Et dicitur
philosophia dicitur Seneca ad Lucilium. Facere
docet philosophia: non dicere. quod magis verum est dicitur
sacra doctrina. Cum ergo quod dicitur. Et quod con-
clude quod non satis est divina precepta et alia que
sunt in scriptura scire: nisi studeamus opere im-
plere. Nam bene dicere et scire: et male agere
nihil aliud est quam se voce sua dānare. Ideo
Lucius. xij. Servus sciens voluntatē dñi sui
et non faciens vapulabit plagis multis. Au-
ditō christiani peccatores etc. Nonne satis quoniam
dei voluntatē sunt peccata via etc. Ad hūc
itaque sine venire debet ad finem: nisi sci-
aris tamen quid facere debeat: sed magis ut p-
positū faciendū concipiat: et in aīo cōsorte
mini p- spem venite si penam agere voluerit
tis: Videmus quod melancholicus multū pdes-
selet sonat cithare. ex dulci nāq; melodia
confortant. Sic p- dicatores de regno dei lo-
quens confortat peccatōre de venia impetrā-
da. Figura. j. Reg. xvj. Saul cū audie-
bat david peccatōre citharā nō agitabat a
spū maligno. Spūali p- ctōre maligno spi-
ritu seductus: confortat cū audiat p- dicatores
dicentē. quod christus nō vult mortē peccatōris. glo-
sa sup illo p- bo. Cān. Sonet vox tua i au-
meis. Tunc p- dicatores vox in auribus audie-
tium sonat viriliter: quoniam misericordie dulcedinē
ad illā clamantibus p- ponit hūiliter: et quoniam in
peccatō obstinat: tartarea supplicia minatur
viriliter.

Secundus ar. In p- ce. etc. Nunc dicitur ter-
tia quae est consideratio fructuose receptio-
nis. Et nota tripliciter fructū. Est ei p- bñ dī

- I**lluminativum.
  - I**nflammativum. et
  - P**urgativum.
- Primo enim illuminativum Ro. xv. Quaecumque
scripta sunt ad usum doctrinā scripta sunt Per
p- bñ quippe dei instruit talis circa credenda.
Ro. x. Fides ex auditu: auditus autem p- bñ
christi. Esti deficeret p- bñ dei: certe deficeret
fides christi. Unus quoque stabilitas sacrorum: vñ se-
corvidorum: horroz inferni: amor dei et desi-
deriū eternoz nō p- bñ dei: Iō ps. Lii

cerna pedes m. p. t. et lu. s. m. Et iterum. De
claratio fimo. t. illuminat. Et puer. vj. Lu-
cerna mādatur et lex lux. etc. Secundo: Ver-
bū dei est inflammativum. Grego. Ex auditu
quippe diuine fimois exardescit animus. corpo-
ris frigus rececit: fit nans i suo desiderio
anxia: a p- cupiscentijs terrenis aliena. Li-
bet enim audire p- cepta celestia. Unus Psal-
Ignitū eloquiū r. v. e. b. Idem. Eloquiū
dñi inflammat eū. Et Hiero. xlij. Nūquid
p- ba mea sūt q̄si ignis ardēs Et puer. xxx.
Dicitur fimo dei dicitur ignis. Iō de helia
Eccl. xlvij. Surrexit q̄si ignis: et p- bñ suū
q̄si facula ardebat. Iō etiā datus est spūsan-
ctus in linguis ignis vel igneis. ut patet
Act. ij. Tertio: Verbum dei est purgati-
uum. Purgat enim penetrando cor hoīs Heb.
iij. Unus est fimo dei et efficit et pene. oī
gladio ancipiti. Penetrat enim spūm vsq; ad
cogitationes: affectioes: et intētioes. Ite
purgat abluendo. Iō. xv. Quid est p- pter
fimonē quē locutus sum vobis. Et Heb. j. Por-
tantes oīa p- bo p- tatis sue purgationē pec-
catores faciet. Ite purgat emolliēdo Cān.
v. Via m. liqfa. ē vt dile. loc. ē. Unus iudith.
ij. Cū loqret angelus filijs isrl p- ba dei fle-
uerūt. Et nec vnus fleuit sz oīs p- ls cū audi-
ret p- ba legis. Ite in Giraſpa. Cū qdā qre-
ret ab abbate Joāne d duricia cordis. Re-
spōdit: Quid durt lapide: et qd mollis
vnda: et tñ aq sepe cadēdo frangit lapidē.
Sic p- bñ dei cor durū apit ad timorē dei.
Exemplū etiā ibi ponit d hoie imutato: et
in lachrymas resolutō cū audiuisset p- bñ dei
Aliud exemplū. Cū semel brūs Berni. p-
dicaret in qdā ciuitate in qdaz cimiterio:
duo ribaldi saty p- erant: ap- vnus vidēs ali-
os ire ad fimonē tūc ipse voluit. Et ad-
di. Quo diabolus te ducet mō: q nunq; ali-
qd fecisti bonuz: et cepit dicere opprobria:
ipse tñ iuit. Cūq; p- dicaret brūs Berni. d
vicia: dolēs iste cepit flere p- pctis: viditq;
brūs Berni. circa collū ei? catenā magnā:
et ad quamlibz lachrymā cadebat carūca
vna de catena. Cepit ergo brūs berni. instan-
ter p- dicare et vicia detestari: et peccatō fortit-
flere: sicq; tādē illa tota catena fuit dissolu-
ta. Post fimonē vocauit eū brūs ber. et cō-
fortauit: illeq; p- fessus est oīa pctā sua. et de
cetero scē vixit. Alius p- bo miser q non venit
ad ser. i pctis suis māsit: et sic finalr dāna

¶ Dñic a in Sexagesima

rus. Audite q̄o pctōres libent̄ verbū dei/ vt preremini p pctis. Nam dicit dñs Dic re. xxiij. Uerba mea q̄si malle contereas petras.

¶ Tertius ar. Audistis rē. Cauent̄ ne p negligentia maneat ignorātes. Nā vt h̄. xxxviij. dis. Et sunt p̄ba f̄id. Igno rātia n̄r est amctoꝝ erroꝝ r nutrit̄ dimvi cioꝝ. Et sic d̄r. s. celsus. l. Si q̄s. ff. locati. Impiūta culpe annumerat̄. Notate si itū/ rus eēt q̄s in ciuitate magnā p magno bo no: r eēt in piculo errandi a recta via: a q̄ declinādo: veniret ad ciuitate altā in q̄ eēt suspendend̄: nōne libent̄ audiret p̄silium alicui sapientis rē. Exponere. Jō h̄ere. v. Audi p̄le stulte q̄ nō habes cor: q̄ ha/ bentes oculos: nō videtis: r habētes au/ res nō audis.

Sermo. viij. p Sexagesima.

¶ Qui habet au

res rē. Libent̄ igit̄ gl̄abor in i/ firmitatib̄ me. vt inhabitet i me p̄tus ch̄i. ij. Loz. r. Audiat q̄sq̄ qd̄ dic pau. Libent̄ gl̄abor rē. Triplr̄ p̄t̄ aliq̄s sc̄tus gloriari.

Ex testimonio interne p̄cie.

Ex testimonio diuine gr̄e.

Ex testimonio externe tolerantie.

De p̄mo. ij. Lo. j. Gl̄ia n̄ra hec eēt testimo/ niū p̄cie n̄re. De sc̄do Ro. viij. Sp̄e sp̄s reddit̄ testioniū p̄cie n̄re rē. Et ibid. Glo riā in spe gl̄ie filioꝝ dei. De tertio Ro. v. Gl̄iamur in tribul̄ionib̄.

Qui habet rē.

¶ Primus ar. An sacra sc̄ptura debeat h̄re modū diffinitiuū r ratiocinati/ ōni. N̄ sic qz̄ iste eēt mod̄ p̄cedendi oī sc̄ie pueniēs. Contra In sacra sc̄ptura neq̄ diffinitōes ponunt̄ neq̄ ratiocinātiōes nisi rarissime: sic ap̄ls h̄. b. xj. ponit̄ diffi nitōne fidei. Et. j. Loz. xv. ratiocinat̄ de futura resurrectōe. Rñ. Bon. i. Breuilo. in pte. peniali. c. vj. Hec eēt doctria vt boni fiam̄ r saluemur. Et h̄ nō fit p̄ nudā p̄si/ derationē: s̄z p̄t̄ p̄ inclinātiōe volūtat̄: s̄z iō sc̄ptura diuina eo mō debuit tradī q̄ mō maḡs possem̄ inclinari. Et qz̄ maḡs mouet̄ affect̄ ad exēpla q̄ ad argum̄ta: maḡs ad

p̄missiōes q̄ ad ratiocinātiōes: maḡs p̄ de uotiōes q̄ p̄ diffinitōes. Jō ista sc̄ptura n̄ debuit h̄re modū diffinitiuū diuiniū aut collatiuū ad p̄bandū passiōes aliq̄s d̄ sub lecto ad modū aliaz sc̄iaz/ s̄z oportebat q̄ h̄ier modos p̄p̄ios fm̄ varias inclinātiōes aīoꝝ: diuersimode aīos inclinātes Vt siq̄s n̄ moueat̄ ad p̄cepta r p̄hibita: saltē moue atur p̄ exēpla narrata. Siq̄s at̄ p̄ h̄ nō mo uet̄ p̄ monitiōes sagaces: p̄ p̄missiōes ve/ races: p̄ cōminatōes terribiles: saltē exē/ tet̄ ad deuotiōne r laudem dei i q̄ p̄cipiat̄ gr̄az dei directiuā. Hec Bon. ¶ Pro fun. Vituperabile eēt q̄ plerūq̄ ad p̄ba sc̄ptura p̄ attēdim̄ q̄ ad fructū. Senec. ad lucil. Hoc turpissimū eēt q̄ nob̄ ob̄ici solet̄ p̄ba nos n̄ opa tractare. Aud. q̄ qd̄ Teretī d̄r Por̄ illd̄ eēt sape/ vt vbiq̄ op̄ sit animuz flectas. i. ad fructū sc̄ptura. S̄z q̄rit̄ an sa cra rē. Et q̄ cōclūde q̄nta sit sacre sc̄ptura vtilitas q̄ docet r ostēdit qd̄ faciēdū/ qd̄ fu giēdū/ qd̄ sperādū Audite q̄ simplr̄/ r ope p̄ficiate qd̄ sc̄ptura docet: alias terribile iudiciū reportabit̄. Jō. ij. Sic loq̄m̄r̄ sic̄fa. rē. q. fm̄. l. lib. iij. Judicari. ¶ Luxuriosi o auari rē. Lerte d̄ vnoq̄q̄ v̄m̄ dicef̄ illud Jō. xij. Sc̄dm̄ legē v̄z mori. S̄z heu do lendū eēt q̄ r̄i m̄ltri semināt̄ p̄ba sc̄ptura/ t̄n̄ opa n̄ faciūt. Mirāda qd̄ aliq̄n̄ dicūt: s̄z nihil ope cōplēt̄: iō tales a dño sūt maledi/ cti. Figura. Bar. xj. De ficu habēte folia s̄z nō fructū/ q̄ maledicta a dño st̄ci aruit̄ rē Expōe rē Notādo illd̄ eccl̄. xij. Ue vob̄. i. imp̄ij q̄ dereliquistis leges dñi altissimi. Sequit̄: In maledictiōe erit pars v̄ia

¶ Secundus ar. In p̄ce. rē. Hūc ostēdem̄ q̄ verbū dñi etiā eēt fortificatiuū. For̄ rificat̄ aut̄ triplr̄.

¶ Nutriendo.

¶ Defendendo.

¶ Fructum p̄ferendo.

¶ Nōo nutriendo. Est ei ab̄ mēt̄ vt d̄r Sic. Est at̄ iste ab̄ dulcis gustui bñ disposito. P̄s. q̄ dulcia faucib̄ me. elo. t. sup̄ mel rē. Hac dulcedie capti sūt ministri scribar̄ p̄ phariseoꝝ: iō Lan. iij. Eloquū tuū dulce Hāc at̄ dulcedine n̄ sentiūt̄ q̄ h̄nt̄ palatū cordis ifectū febre inq̄rat̄. Sic etiā d̄r q̄ buso n̄ p̄t̄ sustinere bonū odorē vinee floꝝ rē. Per hūc ab̄ excitat̄ h̄ō ad bonū ope rādū. s̄z ei m̄ltri sc̄iār̄ q̄ opari r̄ fu gere tēte